

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to republish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

**RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
PÁTÁ SEKCE**

VĚC TESAŘ A OSTATNÍ proti ČESKÉ REPUBLICE
(stížnost č. 37400/06)

**ROZSUDEK
ŠTRASBURK
9. června 2011**

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Rozsudek je v autentickém francouzském znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.

Ve věci Tesař a ostatní proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení

Dean Spielmann, *předseda*, Karel Jungwiert, Boštjan M. Zupančič, Mark Villiger,
Isabelle Berro-Lefèvre, Ann Power, Angelika Nußberger, *soudci*, a Claudia
Westerdiek, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 17. května 2011,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 37400/06) směřující proti České republice, kterou dne 11. září 2006 podali Soudu pan Vladimír Tesař, paní Olga Tesařová a paní Jaroslava Tesařová („stěžovatelé“), občané České republiky, na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupuje pan M. Popelář, advokát zapsaný v seznamu advokátů České advokátní komory. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm.

3. Stěžovatelé tvrdí, že restituční řízení, které vůči nim bylo vedeno, bylo nepřiměřeně dlouhé a nespravedlivé a že došlo k porušení jejich práva na pokojné užívání majetku.

4. Dne 29. května 2007 se předseda páté sekce rozhodl uvědomit o stížnosti vládu. V souladu s článkem 29 odst. 1 Úmluvy dále rozhodl, že o přijatelnosti a odůvodněnosti věci rozhodne senát současně.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

5. Stěžovatelé se narodili po řadě v letech 1957, 1960 a 1932, bydliště mají v Praze.

6. Na základě kupní smlouvy ze dne 7. září 1977 převedl československý stát na stěžovatele a V. T., otce prvních dvou stěžovatelů a manžela třetí stěžovatelky, rodinný dům, který získal konfiskací. Cena transakce, a to 129 231 Kčs, byla stanovena znaleckým posudkem z ledna 1977. Ve prospěch nabyvatelů bylo rovněž založeno právo osobního užívání k přilehlým pozemkům, za které zaplatili částku 4 800 Kčs.

A. Restituční řízení

7. Dne 27. března 1992 se původní vlastník obrátil na Obvodní soud pro Prahu 4 s návrhem dle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, v němž se domáhal, aby stěžovatelům a V. T. byla uložena povinnost uzavřít s ním dohodu o vydání uvedeného majetku. Namítal, že dotčený dům nebyl nabídnut ke koupi ani jeho uživatelům, ani jiným občanům, a tvrdil, že nabyvatelé byli v rámci transakce protiprávně zvýhodněni, a to zejména s ohledem na „politické zásluhy“ V. T., který byl v té době členem komunistické strany. Když byli stěžovatelé v červnu 1994 vyzváni, aby se k žalobě vyjádřili, vyslovili s uvedeným tvrzením nesouhlas s tím, že dům, který mimochodem museli renovovat, jim byl prodán z důvodu jejich tíživé bytové situace a že jako protiplnění museli místnímu orgánu přenechat

právo užívání k bytu, který v době transakce obývali. Dále připustili, že jejich otec (manžel) byl sice aktivním členem komunistické strany, avšak jak zdůraznili, zastával především ekonomické funkce.

8. Obvodní soud po několika jednáních, která proběhla mezi 21. říjnem 1994 a 5. dubnem 1995, vydal dne 5. dubna 1995 rozsudek, kterým stěžovatelům nařídil, aby s žalobcem uzavřeli dohodu o vydání dotčeného domu, nikoliv však o vydání přilehlých pozemků, na které se vztahovalo ustanovení § 8 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. Na základě výpovědí účastníků řízení a správních dokumentů z rozhodného období dospěl soud k závěru, že stěžovatelé byli při nabytí domu protiprávně zvýhodněni, neboť v rozporu se směrnicí Ministerstva financí pro prodej rodinných domků nebyla koupě nabídnuta tehdejšími uživateli, přičemž konkrétní žádost jednoho z nich o koupi domu byla zamítnuta.

9. Žalobce i žalovaní podali proti rozhodnutí odvolání. Stěžovatelé namítali nesprávné posouzení důkazů a celé věci a tvrdili, že neměli možnost doplnit důkazy.

10. Dne 30. listopadu 1995 byl napadený rozsudek zrušen Městským soudem v Praze, který obvodnímu soudu vytkl, že nerozhodl o předmětu sporu tak, jak byl vymezen žalobcem, a že nedostatečně zjistil skutkový stav věci. V této souvislosti konstatoval, že na rozdíl od toho, co bylo uvedeno v odůvodnění rozsudku, byli tehdejší uživatelé domu vyzváni, aby vyjádřili svůj případný zájem o koupi domu, ale žádný z nich tak ve stanovené lhůtě neučinil.

11. Obvodní soud po několika jednáních návrh žalobce zamítl. Uvedl, že povinnost učinit nabídku ke koupi nejprve ostatním uživatelům nemovitosti a následně nabídku zveřejnit, která tu existovala v rozhodném období, byla splněna, a že rozhodnutí prodat dům stěžovatelům bylo odůvodněno mírou jejich angažovanosti v politickém životě. Stěžovatelé byli mimo jiné jediní, kdo mohl místnímu orgánu poskytnout jiný byt. Byli tak vybráni mezi ostatními zájemci v souladu s tehdy platnými zásadami, aniž by byli protiprávně zvýhodněni.

12. Po smrti žalobce v listopadu 1997 pokračovalo řízení s jeho dědicem, který v září 1998 prohlásil, že chce v řízení pokračovat. V. T. zemřel dne 28. dubna 1998.

13. V průběhu jednání konaného dne 6. května 1999 provedl městský soud důkazy týkající se prodeje nemovitosti; při té příležitosti bylo uvedeno, že V. T. ve své žádosti o koupi domu podané v květnu 1977 zmínil, že vykonává jako aktivista ústředního výboru komunistické strany několik funkcí ve straně a ve veřejném životě.

14. Rozsudkem ze dne 25. května 1999 městský soud změnil rozsudek ze dne 12. března 1997 tak, že stěžovatelé jsou povinni uzavřít s žalobcem dohodu o vydání předmětného domu a pozemků. Na rozdíl od soudu prvního stupně měl odvolací soud za to, že nebyly dodrženy zásady platné v rozhodném období pro prodej nemovitostí, mezi nimi zejména respektování zájmu společnosti. V této souvislosti městský soud uvedl, že první stěžovatel a druhá stěžovatelka nebyli mezi zájemci vybranými místním orgánem a že třetí stěžovatelka a její manžel byli protiprávně zvýhodněni na úkor jiného zájemce, který měl z hlediska zájmu společnosti významnější potřeby bydlení. Městský soud tak dospěl k závěru, že stěžovatelé nabyli předmětný majetek v rozporu s právními předpisy a na základě protiprávního zvýhodnění. Konečně konstatoval, že nelze nevydat pozemky v držení osob, jejichž právo osobního užívání je odvozeno od nabytí vlastnického práva k objektu, k němuž došlo za podmínek uvedených v ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb.

15. Dne 4. dubna 2000 zrušil Nejvyšší soud na základě dovolání stěžovatelů ze dne 30. července 1999 rozhodnutí ze dne 12. března 1997 a 25. května 1999. Vyslovil nesouhlas se soudy provedeným právním posouzením věci s tím, že se tyto soudy nezabývaly otázkou, zda byla kupní smlouva v souladu s vládním nařízením o správě národního majetku ani otázkou, zda se stěžovatelé stali vlastníky na základě vydržení.

16. V období mezi červencem 2000 a srpnem 2001 učinil obvodní soud úkony za účelem získání spisu týkajícího se soudní rehabilitace žalobce a prodeje nemovitosti stěžovatelům.

17. Rozsudkem ze dne 10. ledna 2002 zamítl obvodní soud návrh žalobce na vydání majetku. Konstatoval, že vzhledem k tomu, že směrnice Ministerstva financí stanoví zásady pro prodej rodinných domků nebyly obecně závaznými právními předpisy, nemohlo jejich případné porušení odůvodnit závěr, že ke spornému nabytí majetku došlo v rozporu s tehdy platnými předpisy. Uvedené předpisy, a to vládní nařízení o správě národního majetku a vládní nařízení o ceně nemovitostí, tak nebyly v tomto případě porušeny. Dále soud dospěl k závěru, že nedošlo k protiprávnímu zvýhodnění, neboť manžel třetí stěžovatelky a další zájemce o koupi v té době splňovali podmínky vyplývající z platných zásad, a bylo tak na uvážení místního orgánu, kterého z nich vybere.

18. Dne 14. května 2002 byl žalobcem napadený rozsudek ze dne 10. ledna 2002 potvrzen městským soudem, který se ztotožnil se skutkovými a právními závěry obvodního soudu.

19. Dne 30. července 2003 odmítl Nejvyšší soud dovolání žalobce ze dne 5. září 2002 s tím, že otázky posuzované v rozsudku ze dne 14. května 2002 nemají po právní stránce zásadní význam.

20. Dne 23. července 2004 vyhověl Ústavní soud ústavní stížnosti žalobce a zrušil rozhodnutí ze dne 14. května 2002 a 30. července 2003, která dle jeho názoru znamenala porušení práva žalobce na spravedlivý proces. Ústavní soud připomněl, že zvýhodnění při prodeji mohlo vyplývat buď z porušení obecně závazných právních předpisů, nebo z nedodržení pravidel objektivního výběru nabyvatele, mezi nimiž byla podmínka rovnosti mezi všemi zájemci o koupi. Podle judikatury Ústavního soudu tedy bylo třeba přihlídnout ke kritériím při výběru nabyvatele, neboť zvýhodnění mohlo plynout také z toho, že prodej nemovitosti byl uskutečněn se zřejmým ohledem na funkce a zásluhy kupujícího v komunistické straně. Pokud tedy soudy nižšího stupně pouze odkázaly na hodnoty zastávané tehdejšími orgány s tím, že jim příslušelo při výběru zájemce tato kritéria zvážit, nevzaly v projednávané věci v úvahu účel sledovaný restitučními zákony ani současné demokratické hodnoty a principy. Podle názoru Ústavního soudu se tak tyto soudy nezabývaly tím, v jaké míře bylo výběrové řízení ovlivněno skutečností, že V. T. v té době zastával významné funkce ve státním podniku a v ústředním výboru komunistické strany.

21. V návaznosti na to předložili stěžovatelé městskému soudu dvě potvrzení zpracovaná archiváři v říjnu 2004, podle kterých nebyl manžel třetí stěžovatelky v letech 1976 až 1978 členem ústředního výboru komunistické strany a ani na takovou funkci nekandidoval. Rovněž upozornili, že závěr Ústavního soudu, pokud jde o významné funkce jím zastávané, nebyl podložen žádným důkazem, a odkázali na rozsudek ve věci *Pincová a Pinc proti České republice*.

22. Po jednání konaném dne 18. ledna 2005 změnil městský soud rozsudek ze dne 10. ledna 2002 tak, že stěžovatelé jsou povinni uzavřít s žalobcem dohodu o vydání předmětného domu a pozemků. Ačkoliv městský soud připustil, že manžel třetí stěžovatelky nebyl členem ústředního výboru komunistické strany, dospěl na základě dostupných dokumentů a po té, co vyslechl historika ohledně pojmu „aktivista“ ústředního výboru strany, k závěru, že manžel třetí stěžovatelky byl přece jen velmi aktivním členem komunistické strany, v níž zastával významné funkce. Městský soud, jenž byl vázán právním názorem Ústavního soudu, uzavřel, že hledisko, které hrálo roli při výběru manžele třetí stěžovatelky, tedy jeho angažovanost v politickém životě, nemůže obstát v podmínkách současného právního státu. Navíc jiný zájemce o koupi byt zjevně potřeboval, protože jeho dům měl být vyvlastněn. Okolnosti věci

Pincová a Pinc tedy byly odlišné. Dle soudu tak došlo k porušení rovnosti mezi zájemci o koupi, a tím k protiprávnímu zvýhodnění nabyvatelů.

Tento rozsudek byl dne 6. října 2005 změněn za účelem opravy zřejmé nepřesnosti v katastrálním čísle předmětného domu. Stěžovatelé napadli toto rozhodnutí neúspěšně dovoláním a ústavní stížností (dovolání bylo odmítnuto dne 31. srpna 2006 a ústavní stížnost dne 20. prosince 2006).

23. Dne 28. června 2005 Nejvyšší soud odmítl dovolání stěžovatelů, v němž napadli právní zhodnocení věci provedené městským soudem. Nejvyšší soud konstatoval, že zmíněný rozsudek je v souladu s judikaturou Ústavního soudu i s jeho závazným právním názorem vyjádřeným v nálezu ze dne 23. června 2004.

24. Dne 26. října 2005 napadli stěžovatelé rozhodnutí ze dne 18. ledna 2005 a 28. června 2005 ústavní stížností, v níž namítali porušení práva na spravedlivý a veřejný proces před nestranným soudem, jakož i práva na pokojné užívání majetku. Stěžovali si, že byli zbaveni majetku bez náhrady a v rozporu se zákonem, který nestanoví hlediska pro posouzení protiprávního zvýhodnění. Porušení jejich práva na spravedlivost a nestrannost řízení vyplývá dle stěžovatelů ze skutečnosti, že napadená rozhodnutí vycházela z neodůvodněného závěru Ústavního soudu. Konečně namítali, že opravné usnesení ze dne 6. října 2005 nebylo tak jako rozsudek ze dne 18. ledna 2005 veřejně vyhlášeno.

25. Usnesením ze dne 16. března 2006, které bylo právnímu zástupci stěžovatelů doručeno dne 31. března 2006, Ústavní soud odmítl ústavní stížnost podanou stěžovateli pro zjevnou neopodstatněnost. Ústavní soud připomněl, že cílem restitučních zákonů je zmírnit majetkové křivdy, k nimž v minulosti došlo, a zdůraznil, že jeho závěr vyjádřený v nálezu ze dne 23. června 2004 vycházel z obsahu spisu a provedených důkazů a měl městský soud pouze nasměrovat při provádění důkazů, aniž by jakkoliv předjímal jeho rozhodnutí. V tomto ohledu byly důkazy shromážděné městským soudem dostatečné a odůvodňovaly tvrzení o protiprávním zvýhodnění. Ústavní soud dále konstatoval, že projednávanou věc je třeba odlišit od věci *Pincová a Pinc proti České republice*, kterou se Soud zabýval a v níž byla důvodem vydání majetku skutečnost, že kupní cena byla nižší než skutečná hodnota nemovitosti. Pokud jde o usnesení ze dne 6. října 2005, kterým byla pouze opravena zjevná písařská chyba, nemohla být dle názoru Ústavního soudu tím, že toto usnesení nebylo veřejně vyhlášeno, zkrácena ústavní práva stěžovatelů.

26. Dohoda o vydání majetku uzavřená mezi stěžovateli a novým vlastníkem nabyla účinnosti dne 26. července 2006.

27. Podle znaleckého posudku zpracovaného dne 24. srpna 2006 na žádost stěžovatelů činila k tomuto dni hodnota domu spolu s pozemky, určená podle vyhlášky Ministerstva financí č. 640/2004 Sb., částku 5 577 650 Kč. Tržní hodnota, určená s ohledem na prodej podobných nemovitostí, měla činit částku 7 300 000 Kč.

28. Stěžovatelé tvrdí, že byli počátkem roku 2008 novým vlastníkem donuceni předmětný dům opustit, aniž by získali náhradní bydlení. Museli si vzít značnou půjčku za účelem pořízení nového bydlení, které je nesrovnatelné s tím, o které byli připraveni; v důsledku toho již první stěžovatel se svou matkou nežije, a nemůže se tak o ni starat. Dle kupní smlouvy, kterou Soudu předložili stěžovatelé, prodal nový vlastník dne 21. října 2008 sporný majetek třetí osobě za cenu 18 100 000 Kč.

B. Žádosti o náhradu škody

29. Stěžovatelé uplatnili dne 15. prosince 2006 u Ministerstva financí podle § 11 zákona č. 87/1991 Sb. nárok na vrácení kupní ceny předmětných nemovitostí. Dne 26. října 2007 tak obdrželi částku 134 231 Kč, kterou považují za symbolickou.

30. Dne 18. listopadu 2007 předložili stěžovatelé Soudu dodatek k výše uvedenému znaleckému posudku, datovaný dnem 21. srpna 2007 a týkající se částky, která odpovídá zhodnocení nemovitosti podle § 7 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. Dle tohoto dodatku činila hodnota renovace a rekonstrukce podle právní úpravy platné v okamžiku vypracování znaleckého posudku téměř 2 100 000 Kč. Jestliže se tedy použije právní úprava platná v okamžiku nabytí účinnosti zákona č. 87/1991 Sb., jak to – dle stěžovatelů diskriminačním způsobem – stanoví § 7 odst. 4, činí rozdíl mezi hodnotou domu v roce 1976, která dle znaleckého posudku činila 463 365 Kč, a hodnotou domu v roce 1991, jež byla 498 873 Kč, pouze 35 508 Kč. S odvoláním na judikaturu Ústavního soudu, dle níž lze požadovat náhradu podle § 7 odst. 4 pouze tehdy, pokud zhodnocení představuje více než 20 % hodnoty nemovitosti v okamžiku jejího vydání, stěžovatelé tvrdí, že jejich případná žádost by nemohla uspět, neboť částka 35 508 Kč představovala pouze 8 % částky 463 365 Kč.

31. Dne 27. dubna 2007 podali stěžovatelé u Ministerstva spravedlnosti na základě zákona č. 82/1998 Sb., ve znění zákona č. 160/2006 Sb., žádost o náhradu škody ve výši 3 miliony Kč za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou restitučního řízení.

Dne 23. října 2007 zamítlo Ministerstvo spravedlnosti tuto žádost z důvodu, že nárok stěžovatelů na náhradu škody byl promlčen, neboť žádost podali více než jeden rok po té, co bylo v březnu 2006 předmětné řízení skončeno. Dle vlády nemohlo být toto stanovisko stěžovatelům, kteří se odstěhovali, aniž by příslušné orgány informovali o změně adresy, doručeno. Ve svých doplňujících vyjádřeních stěžovatelé uvedli, že ze strany ministerstva žádnou náhradu neobdrželi a že podání návrhu soudu podle § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. by nepředstavovalo v daném případě s ohledem na znění přechodných a retroaktivních ustanovení zákona č. 160/2006 Sb. a názor Soudu vyjádřený v rozsudku *Antoni proti České republice* dostupný a účinný právní prostředek nápravy.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

32. Příslušná ustanovení zákona č. 82/1998 Sb. a zákona č. 160/2006 Sb. jsou shrnuta v rozsudku *Antoni proti České republice* (č. 18010/06, 25. listopadu 2010, § 17-18).

33. Příslušná ustanovení zákona č. 87/1991 Sb. jsou uvedena v rozsudku *Otava proti České republice* (č. 36561/05, 27. května 2010, § 34-37).

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z HLEDISKA DÉLKY ŘÍZENÍ

34. Stěžovatelé namítají, že restituční řízení, které proti nim bylo vedeno, nesplnilo požadavek na „přiměřenou lhůtu“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, který stanoví:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...)“

A. K přijatelnosti

35. Vláda uplatňuje námitku nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy s tím, že v okamžiku, kdy nabyl účinnosti zákon č. 160/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 82/1998 Sb., tj. dne 27. dubna 2006, nebyl nárok stěžovatelů na náhradu škody za nemajetkovou újmu

způsobenou nepřiměřenou délkou řízení promlčen a nic jim nebránilo v tom, aby podali žádost o náhradu této škody. Stěžovatelé se však obrátili na Ministerstvo spravedlnosti po uplynutí promlčecí lhůty, která v projednávané věci činila šest měsíců od skončení řízení dne 16., resp. 31. března 2006.

36. Vláda, kterou Soud vyzval, aby se s ohledem na rozsudek ve věci *Antoni proti České republice* (č. 18010/06, 25. listopadu 2010, § 33-35) vyjádřila k účinnosti uvedeného kompenzačního prostředku nápravy, uvedla, že rozdíly mezi oběma stížnostmi svědčí pro odlišný závěr v této věci a že stěžovatelé měli v projednávané věci k dispozici účinný a dostupný vnitrostátní prostředek nápravy. V této souvislosti vláda zdůrazňuje, že stěžovatelé podali stížnost k Soudu dne 11. září 2006, tedy více než čtyři měsíce po nabytí účinnosti zákona č. 160/2006 Sb. (a nikoliv jen několik dní poté jako stěžovatelé Antoni) a že měli více než čtyři měsíce (a nikoli sotva jeden měsíc) na to, aby u Ministerstva spravedlnosti podali žádost o náhradu škody, neboť promlčecí lhůta v daném případě uplynula dne 16., resp. 30. září 2006. Dodala, že stěžovatelé se se svým nárokem neobrátili na soud dle § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb.

37. Vláda dále vyzývá Soud, aby znovu zhodnotil argumentaci, kterou vláda uplatnila ve svém stanovisku ve věci *Antoni*. Dle názoru vlády skutečnost, že některé osoby měly k dispozici kratší než obecnou lhůtu pro uplatnění kompenzačního prostředku nápravy, neznamená sama o sobě tento prostředek nápravy jeho účinnosti. Vláda rovněž uvádí, že stěžovatelé se na Ministerstvo spravedlnosti obrátili s takovým zpožděním, že by jejich žádost byla bývala zamítnuta i v případě, kdy by lhůta pro podání tohoto prostředku nápravy začala běžet ode dne nabytí účinnosti zákona č. 160/2006 Sb. V důsledku toho nemůže údajně vadná právní úprava odůvodnit pochybení na straně stěžovatelů.

38. Stěžovatelé předně tvrdí, že právní úprava zavedená zákonem č. 106/2006 Sb. je formalistická, diskriminační a nepřijatelná a že promlčecí lhůta v délce šesti měsíců je příliš krátká ve srovnání s obecnými promlčecími lhůtami stanovenými občanským soudním řádem. Dále uvádějí, že v projednávané věci panuje nejistota ohledně dne skončení předmětného řízení: na rozdíl od vlády, která tvrdí, že řízení skončilo nejpozději dne 31. března 2006 (dnem doručení usnesení Ústavního soudu ze dne 16. března 2006), mají stěžovatelé za to, že řízení skončilo až odmítnutím jejich ústavní stížnosti směřující proti opravnému usnesení, tedy dne 20. prosince 2006. Jejich žádost ze dne 27. dubna 2007 byla tedy dle nich podána ve lhůtě šesti měsíců. Navíc vzhledem k tomu, že na svou žádost neobdrželi žádnou odpověď, považují stěžovatelé za absurdní, že se měli obrátit na soud.

39. Ve svých doplňujících vyjádřeních stěžovatelé tvrdí, že přechodné ustanovení obsažené v čl. II zákona č. 160/2006 Sb. zakotvuje retroaktivitu vnitrostátním právním řádem zakázanou. Ztotožňují se s úvahami Soudu uvedenými v rozsudku ve věci *Antoni* a mají za to, že jejich situace je identická, neboť měli rovněž k dispozici kratší než obecnou lhůtu stanovenou zákonem č. 82/1998 Sb.

40. Soud poznamenává, že stěžovatelé mu předložili svou stížnost dne 11. září 2006, tedy několik měsíců po nabytí účinnosti novely č. 160/2006 Sb. Z toho důvodu stěžovatelé nedisponovali speciální roční lhůtou upravenou v přechodném ustanovení zmíněné novely, ale vztahovala se na ně obecná promlčecí lhůta v délce šesti měsíců, která počíná běžet od ukončení řízení, v němž k průtahům došlo. Soud se shodně s vládou domnívá, že dotčené řízení v daném případě skončilo dne 31. března 2006, tedy dnem, kdy bylo usnesení Ústavního soudu doručeno právnímu zástupci stěžovatelů. Takový byl zřejmě i názor Ministerstva spravedlnosti, které se zabývalo žádostmi stěžovatelů ze dne 27. dubna 2007 (viz § 31 výše). Nelze totiž tvrdit, že vedlejší řízení, v němž stěžovatelé až do dne 20. prosince 2006 napadali usnesení ze dne 6. října 2005, kterým soud opravil zjevnou písařskou chybu, se skutečně týkalo jejich občanských práv a závazků. Lhůta v délce šesti měsíců, v níž mohli

stěžovatelé uplatnit kompenzační prostředek nápravy podle zákona č. 82/1991 Sb., tak uplynula dne 30. září 2006. Stěžovatelé tedy měli pět měsíců (od 27. dubna 2006 do 30. září 2006) na to, aby se seznámili s novou právní úpravou a uplatnili u Ministerstva spravedlnosti nárok na přiměřené zadostiučinění.

41. Jak Soud uvedl v rozsudku ve věci *Antoni* (cit. výše, § 34), rozhodnout o tom, jakou lhůtu lze považovat za přiměřenou pro vyčerpání právního prostředku nápravy, přísluší vnitrostátnímu zákonodárci. Nicméně jestliže český zákonodárce v daném případě stanovil obecnou lhůtu 6 měsíců, má Soud za to, že nelze některým stěžovatelům stanovit lhůtu kratší, byť lhůtu pěti měsíců.

42. Výše uvedené poznatky postačují Soudu k vyslovení závěru, že stěžovatelé neměli dostatečný časový prostor pro vyčerpání kompenzačního prostředku nápravy upraveného zákonem č. 82/1998 Sb., ve znění zákona č. 160/2006 Sb. (viz, *mutatis mutandis*, *Maksimovič proti Slovinsku*, č. 28662/05, 22. června 2010, § 21-23).

43. Soud se proto domnívá, že námitku nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, která byla vznesena vládou, je třeba zamítnout. Soud konstatuje, že námitka nepřiměřené délky řízení není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále neshledal žádný jiný důvod nepřijatelnosti této námítky, a prohlašuje ji tedy za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

44. Stěžovatelé tvrdí, že v řízení došlo ke zbytečným průtahům, neboť většina skutkových a právních otázek byla poměrně rychle vyřešena; soudy poté po dobu téměř deseti let rozhodovaly o otázce protiprávního zvýhodnění. Stěžovatelé tak nesouhlasí s argumentací vlády založenou na tom, že se jednalo o složitou věc a novou problematiku. Délka řízení byla dle stěžovatelů způsobena řadou nepředvídatelných změn soudních rozhodnutí.

45. Vláda uvádí, že se jednalo o složitou věc a že v roce 1992 byla restituce majetku pro soudy do té doby neznámou problematikou, což se projevilo nejednotností v posouzení věci jednotlivými soudy. S výjimkou prvních dvou let proběhlo řízení bez průtahů. S ohledem na celkovou délku řízení nicméně ponechává vláda tuto otázku na úvaze Soudu.

46. Soud poznamenává, že předmětné řízení, které bylo zahájeno dne 27. března 1992, skončilo dne 31. března 2006. Probíhalo tedy před soudy třech stupňů a před Ústavním soudem čtrnáct let; všechny tyto soudy rozhodovaly ve věci více než jednou.

47. Soud připomíná, že přiměřenost délky soudního řízení se posuzuje podle okolností případu a s ohledem na kritéria stanovená judikaturou Soudu, zejména s ohledem na složitost věci, chování stěžovatele a postup příslušných orgánů a též podle toho, co je pro stěžovatele v řízení v sázce (viz mezi mnoha jinými *Frydlender proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII).

48. Dle Soudu byl tento případ restituce spojen s určitými obtížemi, zejména pokud jde o výklad a použití hlediska protiprávního zvýhodnění v projednávané věci. To pak mělo za následek, že řada rozhodnutí byla soudy vyššího stupně zrušena a věc vrácena soudům nižšího stupně k dalšímu řízení, kteroužto skutečnost nelze klást za vinu stěžovatelům. Ze spisu vyplývá, že celková délka řízení byla způsobena zejména časovými intervaly – často v řádu dvou let – mezi jednotlivými soudními rozhodnutími, zatímco stěžovatelům nelze přičítat nějakou rozsáhlejší nečinnost.

49. Vzhledem k výše uvedeným okolnostem a s ohledem na kritéria vyjádřená v judikatuře má Soud za to, že záležitost stěžovatelů nebyla projednána v přiměřené lhůtě.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 1 PROTOKOLU Č. 1

50. Stěžovatelé dále namítají, že zbavení majetku se v jejich případě nezakládalo na zákoně č. 87/1991 Sb., neboť tento majetek nenabyli v rozporu s tehdy platnými předpisy ani na základě protiprávního zvýhodnění, a že nesledovalo obecný zájem a nebyla za něj poskytnuta adekvátní náhrada. Odvolávají se na článek 1 Protokolu č. 1, který zní:

„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.

Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“

A. K přijatelnosti

51. Vláda tvrdí, že stěžovatelé nevyčerпали všechny vnitrostátní prostředky nápravy, neboť nepodali žalobu dle § 7 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. V této souvislosti upozorňuje, že přísluší pouze vnitrostátním soudům, aby posoudily rozsah provedených prací a rozhodly, zda je třeba stěžovatelům poskytnout náhradu z důvodu zhodnocení nemovitosti.

52. Stěžovatelé namítají, že podle znaleckého posudku, který si objednali, nedosahovalo zhodnocení nemovitosti takové výše, aby se mohli u soudu domoci jeho finanční náhrady (viz § 30 výše).

53. Soud poznamenává, že podle § 7 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. mohla být stěžovatelům uhrazena částka, kterou vynaložili za účelem zhodnocení nemovitosti a která se určovala podle právních předpisů platných v okamžiku nabytí účinnosti tohoto zákona. Zákon tedy nepředpokládal možnost zohlednit hodnotu nemovitosti v okamžiku, kdy ke zbavení majetku došlo. Vzhledem k růstu cen nemovitostí od roku 1977, kdy stěžovatelé dům koupili, do roku 2006, kdy byli nuceni dům vydat, má Soud za to, že tento institut neumožňoval stěžovatelům požadovat náhradu, která by byla v přiměřeném poměru k hodnotě nemovitosti k posledně uvedenému datu. Požadovat po stěžovatelích, aby podali žalobu na uhrazení vyšší částky, než jakou stanovil zákon č. 87/1991 Sb., by znamenalo nutit je, aby se domáhali více práv, než jim zaručuje platná právní úprava (viz *Dymáček a Dymáčková proti České republice*, č. 35098/03, rozhodnutí ze dne 29. října 2003; *Pešková proti České republice*, č. 22186/03, rozsudek ze dne 26. listopadu 2009, § 22).

54. Soud se proto domnívá, že námitku vznesenou vládou je třeba zamítnout. Soud konstatuje, že tato část stížnosti není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále neshledal žádný jiný důvod nepřijatelnosti této námítky, a prohlašuje ji tedy za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

1. Tvrzení účastníků řízení

55. Stěžovatelé tvrdí, že zbavení majetku v jejich případě zákon nepředvídal a že nesledovalo obecný zájem, neboť nebyli povinni k restituci ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb. Dále namítají, že neobdrželi adekvátní náhradu, protože stát, který je odpovědný za to, že původnímu vlastníku byl majetek zabaven a prodán stěžovatelům, jim měl poskytnout náhradu do výše tržní hodnoty majetku.

56. Stěžovatelé zdůrazňují, že u soudů bylo prokázáno, že majetek nabyli v souladu s tehdy platnými předpisy; jedinou spornou otázkou bylo určení, zda došlo k jejich protiprávnímu zvýhodnění. V této otázce přijal Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 23.

června 2004 příliš extenzivní výklad ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb. a došel k chybnému a nepodloženému závěru, podle něhož byl výběr provedený mezi zájemci o koupi domu ovlivněn skutečností, že V. T. zastával významné funkce v ústředním výboru komunistické strany. Následně soudy nižšího stupně, vázané právním názorem Ústavního soudu, učinily vše pro to, aby prokázaly existenci protiprávního zvýhodnění: zatímco tedy konstatovaly, že V. T. nebyl členem ústředního výboru komunistické strany, své závěry odůvodnily skutečností, že V. T. byl zvýhodněn ve vztahu k ostatním zájemcům. Stěžovatelé nicméně tvrdí, že to byli oni (spolu s V. T.), kdo splňoval nejvíce kritérií, a že vždy jednali v dobré víře, přičemž pouze reagovali na veřejnou nabídku učiněnou státem. Proces výběru byl zcela v gesci správních orgánů a oni do něj nijak nezasahovali. Stěžovatelé v této souvislosti uvádějí, že politická činnost V. T. byla pouze jedním z faktorů, který měl být zohledněn; V. T. měl také řadu profesních zásluh a státu postoupil právo užívání bytu, zatímco zájemce, jehož dům měl být vyvlastněn, obdržel odškodnění a náhradní bydlení.

57. Stěžovatelé tak popírají argumentaci vlády založenou na věci *Velikovi a ostatní proti Bulharsku* (č. 43278/98, 45437/99, 48014/99, 48380/99, 51362/99, 53367/99, 60036/00, 73465/01 a 194/02, 15. března 2007) s tím, že nejednali v rozporu se zákonem ani nezneužili svého postavení. Domnívají se, že jejich případ se spíše podobá věcem *Pincová a Pinc proti České republice* (č. 36548/97, ESLP 2002-VIII) a *Pešková* (rozsudek cit. výše) a že měli být odškodněni jako osoby dotčené klasickým vyvlastněním, tedy do výše tržní hodnoty předmětného majetku (viz § 27 výše). Kategoricky nesouhlasí s názorem vlády, dle něhož vrácení původní kupní ceny představuje v daném případě adekvátní náhradu.

58. Stěžovatelé konečně upozorňují, že zbavení majetku mělo značné dopady na jejich postavení, neboť přišli o dům, který obývali třicet let. Navíc V. T. v důsledku depresí způsobených soudním řízením zemřel a třetí stěžovatelka, která je nemocná a v důchodu, nemá prostředky na to, aby si pořídila jiné bydlení; částka 134 231 Kč je k tomu účelu absolutně nedostačující. Na rozdíl od toho, co uvádí vláda, stěžovatelé tvrdí, že nemají nárok na náhradní bydlení.

59. Vláda připouští, že v projednávané věci došlo k zásahu, který je považován za zbavení majetku ve smyslu druhé věty prvního odstavce článku 1 Protokolu č. 1. Tento zásah vyplýval z ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., na základě kterého došly vnitrostátní soudy po provedení důkazů k závěru, že stěžovatelé byli při nabytí předmětného majetku protiprávně zvýhodněni. Toto ustanovení nebylo v daném případě vykládáno ani příliš extenzivním, ani svévolným způsobem. Vláda dále tvrdí, že uvedený zásah měl za cíl zmírnit následky majetkových křivd způsobených komunistickým režimem a sledoval nejen zájem původního vlastníka, ale i obecný zájem společnosti.

60. Pokud jde o odpověď na otázku, zda byla v projednávané věci dodržena spravedlivá rovnováha mezi požadavky obecného zájmu a ochranou práva na pokojné užívání majetku, považuje vláda s ohledem na rozsudek *Velikovi a ostatní* (viz výše) za vhodné zabývat se nejdříve okolnostmi, na základě kterých vznikla stěžovatelům povinnost vydat původnímu vlastníku majetek, následně pak otázkou, zda je výše náhrady adekvátní těmto okolnostem, a případně sociální situaci stěžovatelů.

61. Co se týče první otázky, vláda zdůrazňuje, že důvodem, na základě kterého soudy nařídily vydání majetku doposud vlastněného stěžovateli, byla politická činnost V. T. (otce prvních dvou stěžovatelů a manžela třetí stěžovatelky) a skutečnost, že byl velmi aktivním členem komunistické strany. Navíc nebyla dodržena zásada rovnosti zájemců o koupi předmětného majetku, neboť stěžovatelé byli upřednostněni na úkor jiného zájemce, který naléhavě potřeboval bydlení (viz § 22 výše). Vláda se domnívá, že V. T. si musel být dobře vědom toho, že majetek získal za zvýhodněných podmínek díky svému tehdejšímu

politickému postavení a že se jedná o státem zabavený majetek. Je tedy nutno konstatovat, že stěžovatelé nenabylí majetek v dobré víře, což je určující pro posouzení otázky náhrady.

62. Vláda má totiž za to, že má-li někdo prospěch z vady transakce, je třeba přihlídnout k tomu, že obecným zájmem zde není jen obnovení vlastnického práva toho, kdo v minulosti utrpěl krivdu, ale také v obecnější rovině obnovení spravedlnosti a vlády práva postižených, kteří využili svého postavení v rámci komunistického režimu nebo jednali v rozporu se zákonem (viz *Velikovi a ostatní*, cit. výše, § 183 a 215). Aby tedy byla osoba, která získala majetek v rozporu s právními předpisy nebo na základě protiprávního zvýhodnění, uvedena do situace, ve které by se bývala nacházela, kdyby bývalo k závadným skutečnostem nedošlo, je třeba jí vrátit kupní cenu nemovitosti a náklady vynaložené na její zhodnocení. To také předpokládala ustanovení § 7 odst. 4 a § 11 zákona č. 87/1991 Sb. Na rozdíl od případů klasického vyvlastnění, kdy na straně nabyvatele nedošlo k žádnému provinění či protiprávnímu zvýhodnění, však musí být podle vlády přiměřenost náhrady v restitučních věcech posuzována nikoli s ohledem na skutečnou hodnotu majetku v okamžiku restituce, ale s ohledem na skutečnou hodnotu náhrady (vrácená kupní cena) v době, kdy k nabytí majetku došlo.

63. S odvoláním na kategorizaci situací, kterou Soud provedl v rozsudku *Velikovi a ostatní* (cit. výše, § 193 a násl.), se vláda domnívá, že projednávaná věc spadá do první kategorie zahrnující osoby, které zneužily svého postavení k nabytí majetku za zvýhodněných podmínek. V této souvislosti vláda uvádí, že V. T. v žádosti o koupi nemovitosti svou politickou činnost výslovně zmínil (viz § 13 výše). Dle názoru vlády by měly osoby náležející do této kategorie obdržet nižší náhradu, než která se přiznává osobám v jiných kategoriích, nebo by jim dokonce neměla být poskytnuta náhrada žádná (srov. obdobně *Jahn a ostatní proti Německu* [velký senát], č. 46720/99, 72203/01 a 72552/01, § 94, ESLP 2005-VI). Stěžovatelům v projednávané věci byla nicméně proplacena kupní cena, mohli majetek užívat po dobu třiceti let a rovněž měli možnost požadovat náhradu z titulu zhodnocení nemovitosti, což neučinili.

64. Vláda konečně poznamenává, že nemá k dispozici podrobné informace o sociální situaci stěžovatelů. Domnívá se však, že je zbavení majetku nevystavilo zvláště tíživé situaci, která by vyžadovala pomoc ze strany státních orgánů. Vláda v této souvislosti uvádí, že ačkoliv by se stěžovatelé nemohli domáhat bytové náhrady u soudu, nemuseli by předmětný dům opustit, pokud by jim nový vlastník neposkytl bytovou náhradu.

65. Dle vlády tak stěžovatelé nebyli nuceni nést nepřiměřené břemeno a spravedlivá rovnováha mezi požadavky obecného zájmu a ochranou práva na pokojné užívání majetku byla dodržena.

2. Hodnocení Soudů

66. V projednávané věci se účastníci řízení shodují v tom, že došlo k zásahu do práva stěžovatelů na pokojné užívání majetku. Soud tedy musí zjistit, zda předmětné zbavení majetku proběhlo v souladu s požadavky článku 1 Protokolu č. 1.

67. Soud předně nemá důvod pochybovat o tom, že ke spornému zásahu došlo na základě zákona č. 87/1991 Sb. Připomíná, že výklad a používání vnitrostátních právních předpisů přísluší v první řadě vnitrostátním soudům a že jeho úkolem není nahrazovat svým vlastním posouzením jimi provedené posouzení skutkových okolností a důkazů ani se zabývat stížnostmi, která se týká skutkových a právních pochybení, kterých se měly údajně tyto soudy dopustit. Soud tak nemůže zpochybňovat pravomoc českého Ústavního soudu vyložit v projednávané věci klíčový pojem „protiprávního zvýhodnění“ ani výklad samotný, který Ústavní soud provedl ve svém nálezu ze dne 23. června 2004 a který řádně vysvětlil. Jestliže

Ústavní soud provedl rovněž posouzení skutkové otázky týkající se politických funkcí zastávaných V. T., které stěžovatelé popírají, je vhodné poznamenat, že jej městský soud ve svém rozsudku ze dne 18. ledna 2005 změnil.

Soud proto konstatuje, že požadavek zákonnosti zásahu byl v projednávané věci splněn.

68. Soud je dále přesvědčen, tento zásah odrážel požadavky obecného zájmu, protože směřoval nejen k ochraně zájmů původního vlastníka, ale sledoval také legitimní cíl, kterým byla náprava předchozích křivd a ochrana legality právních úkonů (srov. obdobně *Bečvář a Bečvářová proti České republice*, č. 58358/00, rozsudek ze dne 14. prosince 2004, § 67; *Otava proti České republice*, č. 36561/05, rozsudek ze dne 27. května 2010, § 56).

69. Soud konečně připomíná, že jakýkoli zásah do práva na ochranu majetku musí zachovávat spravedlivou rovnováhu mezi požadavky obecného zájmu společenství a imperativy ochrany základních práv jednotlivce. Jak již dříve zdůraznil, zmírňování předchozích křivd tak nesmí způsobovat nové nepřiměřené křivdy. Při posuzování břemene, jež musely nést osoby povinné k restituci, tedy musí Soud přihlídnout ke konkrétním okolnostem každého případu, zejména k podmínkám, za nichž stěžovatelé sporný majetek nabyli (dobrá víra, postavení dotyčných a případné zneužití nebo nedodržení předpisů z jejich strany, pochybení správních orgánů), k sociálnímu „strádání“ stěžovatelů a k adekvátnosti náhrady (viz rozsudek *Pincová a Pinc*, cit. výše, § 59-62; rozsudek *Velikovi a ostatní*, cit. výše, § 181-192; *Otava*, cit. výše, § 57).

70. Co se týče podmínek, za nichž stěžovatelé v projednávané věci předmětný majetek nabyli, může Soud pouze odkázat na zjištění vnitrostátních soudů, jimž jediným přísluší, aby v konkrétním případě na základě důkazů navržených účastníky řízení prokázaly, zda se jednalo o protiprávní zvýhodnění (srov. obdobně *Padalevičius proti Litvě*, č. 12278/03, rozsudek ze dne 7. července 2009, § 68). V této souvislosti Soud připomíná, že osoby, které využily svého privilegovaného postavení v totalitním režimu nebo které za účelem nabytí majetku jednaly v rozporu se zákonem, stejně jako dědici těchto osob, nemohou očekávat, že si tento majetek ponechají v demokratické společnosti, v níž se uplatňuje vláda práva (viz *Velikovi a ostatní*, cit. výše, § 172).

71. Soud podotýká, že v projednávané věci stanoví § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb. povinnost vydat věc osobám, které nabyly určitý majetek státu v rozporu s tehdy platnými předpisy nebo na základě protiprávního zvýhodnění. Podle Ústavního soudu může takové zvýhodnění vyplývat mimo jiné z nedodržení pravidel objektivního výběru nabyvatele, pokud byl například tento výběr uskutečněn s ohledem na funkce a zásluhy kupujícího v komunistické straně (viz § 20 výše). V daném případě vyplývá z rozsudku ze dne 18. ledna 2005, kterým byla stěžovatelům uložena povinnost vydat nemovitost původnímu vlastníkov, že městský soud považoval za zásadní skutečnost, že zesnulý V. T. byl velmi aktivním členem komunistické strany, v níž zastával významné funkce, a že právě tato politická činnost vedla úřady k tomu, aby dům prodaly stěžovatelům. Dle městského soudu došlo v projednávané věci k porušení zásady rovnosti mezi zájemci o koupi, které představovalo protiprávní zvýhodnění stěžovatelů, neboť tito byli upřednostněni před jiným zájemcem, který měl naléhavou potřebu bydlení. Soud nemůže zpochybňovat závěry, ke kterým dospěl soud na základě důkazů provedených v souladu se zásadou kontradiktornosti řízení a bez zjevné svévole. Soud se dále domnívá, že stěžovatelé si museli být v té době vědomi toho, že by jim politická činnost V. T. ve vládnoucí straně mohla přinést při koupi výhodu, jak tomu ostatně bylo za komunistického režimu i v mnoha jiných oblastech. Skutečnost, že tuto politickou činnost zmiňovala i jejich žádost o koupi (viz § 13 výše), svědčí o tom, že měli v úmyslu toho využít.

72. Soud rovněž poznamenává, že vedle původní kupní ceny nemovitosti, která jim byla státem proplacena, mohli stěžovatelé využít možnosti zakotvené v § 7 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. a požadovat, aby jim nový vlastník nahradil rozdíl mezi původní cenou nemovitosti a cenou zhodnocené nemovitosti, kdy obě ceny se stanoví podle předpisů platných v okamžiku nabytí účinnosti tohoto zákona. Ačkoliv je jisté, že by takto určená hodnota nemovitosti neodpovídala tržní hodnotě nemovitosti v roce 2006, nemůže Soud při absenci rozhodnutí vnitrostátního soudu přisvědčit argumentaci stěžovatelů (viz § 30 výše) a vyloučit jakoukoli možnost dodatečné náhrady (srov. obdobně *Bečvář a Bečvářová proti České republice*, č. 58358/00, rozsudek ze dne 14. prosince 2004, § 70; *Velikovi a ostatní*, cit. výše, § 212).

73. Soud připouští, že i kdyby byla stěžovatelům přiznána náhrada ve smyslu § 7 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., nemohla by být tato částka spolu s kupní cenou dostačující pro to, aby si stěžovatelé v okamžiku, kdy byli zbaveni majetku, pořídili nové bydlení; ti také tvrdí, že si za tím účelem museli vzít půjčku (viz § 28 výše). Soud nicméně považuje za rozhodnou skutečnost, že stěžovatelé využili svého postavení v rámci komunistického režimu a byli zvýhodněni ve vztahu k jinému zájemci z důvodu politické aktivity V. T. Restituce v projednávané věci tedy zjevně sledovala cíl zákona, kterým bylo zmírnění následků majetkových křivd, ke kterým v minulosti došlo, což má značný význam pro posouzení přiměřenosti sporného zásahu (srov. obdobně *Velikovi a ostatní*, cit. výše, § 197, 207-208). Stěžovatelé navíc využívali dotčený majetek po dobu třiceti let.

74. Na základě výše uvedených úvah se Soud domnívá, že předmětným zásahem nedošlo k porušení spravedlivé rovnováhy mezi právem stěžovatelů na pokojné užívání majetku a obecným zájmem. Zdůrazňuje, že cílem sledovaným v projednávané věci nebylo pouze navrácení majetku původnímu vlastníkovi, kterému byl v minulosti zabaven, ale také v obecnější rovině nastolení spravedlnosti a vlády práva.

K porušení článku 1 Protokolu č. 1 tedy nedošlo.

III. K DALŠÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM

75. Na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy stěžovatelé tvrdí, že jejich věc nebyla projednána spravedlivým a nestranným způsobem, jelikož Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 23. června 2004 vyslovil nepodložený názor, jímž byly soudy nižšího stupně následně vázány. Namítají rovněž porušení zásady veřejnosti řízení s tím, že vzhledem k tomu, že se rozsudek městského soudu vyhlášený veřejně dne 18. ledna 2005 netýkal předmětu sporu (z důvodu chyby v označení nemovitosti), mělo být opravné usnesení ze dne 6. října 2005 vyhlášeno veřejně.

76. Soud již výše uvedl (viz § 67 výše), že nemůže zpochybňovat pravomoc Ústavního soudu vykládat pojem „protiprávního zvýhodnění“. V návaznosti na nález Ústavního soudu příslušelo vnitrostátním soudům, aby přezkoumaly, zda došlo k protiprávnímu zvýhodnění stěžovatelů. V této souvislosti je namístě poznamenat, že stěžovatelé využili svého práva navrhnout důkazy, které považovali v této otázce za relevantní (viz § 21 výše). Na základě volného hodnocení dostupných důkazů následně městský soud pozměnil skutková zjištění Ústavního soudu.

77. Pokud jde o opravné usnesení ze dne 6. října 2005, Soud již uvedl, že se jím pouze opravovala zjevná nepřesnost, která se objevila v rozsudku ze dne 18. ledna 2005, a že usnesení jako takové se skutečně netýkalo občanských práv a povinností stěžovatelů (viz § 40 výše). Nelze se tedy domáhat toho, aby bylo vyhlášeno veřejně.

78. Z toho vyplývá, že tyto námitky jsou zjevně neopodstatněné a je třeba je odmítnout podle § 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.

IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

79. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

80. Nároky stěžovatelů z titulu majetkové škody se týkají výlučně námitky vznesené na poli článku 1 Protokolu č. 1.

Stěžovatelé požadují dále částku ve výši 3 milionů Kč, tedy přibližně 123 060 € jako náhradu nemajetkové újmy, kterou měli utrpět zejména v důsledku nepřiměřené délky řízení a nedodržení požadavku nestrannosti a veřejnosti.

81. Vláda považuje částku požadovanou stěžovateli z titulu nemajetkové újmy za nepřiměřenou a nepodloženou.

82. Soud má za to, že stěžovatelé utrpěli určitou nemajetkovou újmu z důvodu nepřiměřené délky řízení, a na spravedlivém základě z toho titulu přiznává každému ze stěžovatelů částku 5 500 €.

B. Náklady řízení

83. Stěžovatelé požadují částku 140 000 Kč (5 740 €) jako náhradu nákladů vynaložených v řízení před vnitrostátními soudy; mělo by se jednat o paušální částku odpovídající 10 000 Kč za každý rok řízení, a to s ohledem na skutečnost, že z důvodu prací probíhajících v jejich domě a smrti V. T. nejsou stěžovatelé s to předložit příslušné doklady.

Pokud jde o řízení před Soudem, požadují částku 63 200 Kč (2 590 €) jako náhradu nákladů za překlad a poštovní služby, specifikovaných fakturami, a částku 75 000 Kč (3 075 €) jako náhradu nákladů na právní zastoupení. K posledně uvedené položce stěžovatelé nepředkládají žádný doklad, neboť tvrdí, že se dohodli se svým advokátem na tom, že mu zaplatí po skončení řízení před Soudem.

84. Vláda namítá, že na rozdíl od toho, co požaduje článek 60 odst. 2 Jednacího řádu Soudu, nedoložili stěžovatelé svou žádost nezbytnými doklady, s výjimkou částky 63 200 Kč. Dále uvádí, že část této částky, a to 6 505 Kč, byla vynaložena na zásilky DHL, což nebylo nezbytné ani přiměřené, neboť k dodržení stanovené lhůty postačovalo zásilku určenou Soudu v této lhůtě odeslat poštovní přepravou.

85. Podle judikatury Soudu může stěžovatel obdržet náhradu nákladů řízení pouze v rozsahu odpovídajícím jejich skutečnému vynaložení, nezbytnosti a přiměřenosti jejich výše. Dále Soud připomíná, že náklady soudního řízení lze přiznat jen v rozsahu, v jakém se vztahují k porušení konstatovanému Soudem (*Beyeler proti Itálii* (spravedlivé zadostiučinění) [velký senát], č. 33202/96, 28. květen 2002, § 27), v projednávané věci porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

86. Vzhledem k tomu, že nebyl předložen žádný doklad o zaplacení, týkající se nákladů vynaložených stěžovateli v řízení před vnitrostátními soudy, Soud za ně nepřiznává stěžovatelům žádnou náhradu.

Pokud jde o náhradu nákladů řízení před Soudem, považuje Soud za přiměřené přiznat stěžovatelům společně částku 2 500 €.

C. Úroky z prodlení

87. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou v části týkající se nepřiměřené délky řízení a práva stěžovatelů na pokojné užívání majetku a ve zbývajících částech za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že nedošlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má každému ze stěžovatelů zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, následující částky, které budou převedeny na koruny české podle kursu platného ke dni zaplacení:
 - i. každému ze stěžovatelů částku 5 500 € (pět tisíc pět set eur) a dále případnou částku daně z titulu nemajetkové újmy;
 - ii. stěžovatelům společně částku 2 500 € (dva tisíce pět set eur) a dále případnou částku daně jako náhradu nákladů řízení;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 9. června 2011 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

Claudia Westerdiek
tajemnice

Dean Spielmann
předseda